

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Yttrande angående NCC Industry AB:s ansökan om tillstånd till bortledning av grundvatten m.m. på fastigheten Kjula Blacksta 1:81

Mål nr M 4043-16

Förslag till beslut

Miljö- och räddningstjänstnämnden lämnar följande yttrande:

Nämnden känner sig tveksam till om brytning bör ske ner till +10 meter över havet och ber mark- och miljödomstolen att se över om det är lämpligt med denna brytning. Den bortledning som bolaget nu ansökt om är enligt ansökan en förutsättning för att fortsatt brytning ska kunna ske. Men bortledningen leder till ändrade förutsättningar för området jämförelsevis med det som tillåtits i bolagets nuvarande tillstånd som då medger brytning ner till +10. Utredningar har påvisat att det föreligger en risk att brunnar påverkas och det har även varit problem i området tidigare. Nämnden tar inte ställning till huruvida det är skäligt att neka den nu ansökta verksamheten. Vi hänskjuter däremot frågan till mark- och miljödomstolen och ber er att titta närmare på de ändrade förutsättningarna och nollalternativ då verksamheten nu är prövad och tillåten utan vattenverksamhet.

Nämnden anser att om tillstånd lämnas ska förutom de villkor som sökande föreslagit för verksamheten följande villkor föreskrivas:

1. Om inget annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökande angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i målet.
2. Avledande av vatten får endast ske till och med den 31 juli 2031 då täkten ska vara efterbehandlad.
3. Ett kontrollprogram ska tas fram och lämnas in till tillsynsmyndigheten senast 1 månad innan bortledning påbörjas. Senast 3 månader efter påbörjad bortledning av vatten ska programmet ha reviderats i enlighet med de faktiska förhållandena och återigen lämnas till tillsynsmyndigheten.

4. En plan för sedimenteringsbassängens placering ska finnas och vara inlämnad till tillsynsmyndigheten senast tre veckor innan bassängens uppförande. Planen ska innehålla den första tänkta placeringen och nästkommande. Eventuella ändringar ska senast tre veckor innan ändringen genomförs anmälas till tillsynsmyndigheten. Myndigheten ska alltid ha en uppdaterad plan med nuvarande och nästkommande placering.

Nämnden anser vidare att om tillstånd lämnas ska förutom de villkor som sökande föreslagit för verksamheten samt de villkor som nämnden föreslagit ovan även villkor i nedanstående frågor föreskrivas. Nämnden har dock inte tillräckligt med information för att författa den exakta lydelsen:

5. Kontrollprogrammet bör villkoras med minst de punkter som tas upp i upprättad hydrogeologisk beskrivning, rapport kap. 6, s. 43 (MKB bilaga G). Kontrollerna är inte helt tydligt beskrivna och saknar även viktiga delar. För varje kontroll där det är aktuellt ska mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod tydligt framgå. Nämnden förespråkar tydliga villkor för kontroll av:
 - Grundvattennivåer, i till exempel brunnar inom verksamhetsområdet och inom tåktens påverkansområde.
 - Föroreningar i bergborrade brunnar i Dammsäng.
 - Föroreningsinnehållet i vattnet som avleds från tåkten med avseende på som ett minimum metaller, olja, kväve och suspenderade ämnen.
 - Mängden vatten som avleds från tåkten.
 - Att vattensystemet nedströms utsläppspunkten kan ta emot vattnet. Samt uppsikt på förhållandena nedströms då maximal pumpning sker. Dessa förhållanden bör vara noggrant identifierade och dokumenterade i ett kontrollprogram innan pumpningen påbörjas.
6. Det bör villkoras om att pumpningen inte ska ske med ett maximalt flöde initialt, utan att flödet successivt bör ökas samtidigt som noggranna kontroller utförs.
7. Kväverening ska som minimum implementeras i form av växtlighet i dammen. Bolaget kan anmäla annan typ av kväverening till tillsynsmyndigheten för prövning.

Bedömningsgrunder och förtydliganden kring vissa av villkoren

Punkt 2

Enligt bolagets tillstånd ska tåkten vara efterbehandlad när tillståndstiden går ut. Det bör förtydligas här att även verksamheten gällande bortledning av grundvatten ska upphöra då. Det finns ingen anledning att tillåta bortledning av grundvatten efter att efterbehandlingen avslutats.

Punkt 3

Ett sådant villkor som reglerar kontrollprogrammet syftar inte enbart till att möjliggöra en bedömning av om villkoren följs utan markerar även vikten av kontroller i syfte att tidigt upptäcka riskerna med verksamheten.

Punkt 4

Nämnden bedömer att det är viktigt att redan nu utreda vilka alternativa placeringar som kan tänkas bli aktuella för sedimenteringsbassängen. Detta för att avledningen av vattnet ska ske på ett så energieffektivt sätt som möjligt. Det är även viktigt att nämnden har kännedom om hur bassängen är belägen inför tillsyn eftersom det utan en sådan plan är svårt för nämnden att följa upp huruvida den utformas i enlighet med tillståndet.

Punkt 5

I villkor om mätningar och utsläppskontroll är det enligt nämnden viktigt att det specificeras vilka förhållanden eller faktorer som definitivt ska ingå så att det är tydligt för både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare. Nämnden bedömer bland annat att det inte finns tillräckligt identifierat i inlämnad ansökan (inklusive kompletteringar) vilka förhållanden som bolaget kommer att ha uppsikt över när det gäller vattnets väg till recipienten. Det är viktigt att komma ihåg att trots genomförda undersökningar så går det aldrig att helt utesluta att det under pågående vattenverksamhet kommer fram oförutsedda risker och negativ miljöpåverkan genom avledningen av stora mängder vatten. Detta eftersom även vetenskapliga undersökningar är baserade på en del antaganden som inte går att bevisa fullt ut. Det är därför nödvändigt att utföra kontroller i den utsträckning som krävs för att i god tid upptäcka risker innan en eventuell skada uppkommer. Detta har bland annat visat sig när man jämför de uppgifter som låg till grund för bolagets nuvarande tillstånd och de uppgifter som nu framkommit i vattenfrågan.

Punkt 7

Nämnden delar inte bolagets bedömning om att kväverening inte ska ske. Vi är dessutom tveksamma till uppgifterna om vilken mängd kväve som kommer att släppas ut då denna ansökan anger 24 kg kväve och bolagets nu gällande tillstånd anger ett årligt utsläpp på 240 kg. Bolaget har framfört att utsläppet är litet i jämförelse med jordbrukarnas utsläpp. Men nämndens ståndpunkt är att verksamhetsutövare så långt det är möjligt och rimligt aktivt ska arbeta för att bidra till att miljömålen nås. I detta fall gör nämnden bedömningen att en viss kväverening enkelt kan nås genom t.ex. växtlighet i sedimenteringsbassängen, eller i en kompletterande damm därefter. En verksamhetsutövare bör använda sig av bästa möjliga teknik (BAT) och att inte rena alls kan inte ses som BAT. Nämnden ser även en möjlighet för bolaget att utreda frågan om kväverening och lämna in en anmälan om förändrad rening till tillsynsmyndigheten under de år som bortledning av grundvatten eventuellt kommer att tillåtas.

I övrigt hänvisar vi till hur vi tidigare yttrat oss i ärendet.

Ärendet

Nämnden har den 6 december 2016 fått ett föreläggande från mark- och miljödomstolen att lämna ett skriftligt yttrande. Yttrandet gäller den tillståndsansökan till bortledning av grundvatten m.m. på fastigheten Kjula-Blacksta 1:81. Nämnden har fått anstånd till den 3 februari 2017.

Nämnden har redan i oktober lämnat ett yttrande på en kungörelse från mark- och miljödomstolen där vi inte ansåg att ett slutyttrande kunde lämnas på grund av att ett flertal uppgifter bedömdes saknas i bolagets ansökan och miljökonsekvensbeskrivning. Bolaget har bemött nämndens yttrande och även andra sakägares yttrande.

Samråd har skett med Länsstyrelsen i Södermanlands län, miljö- och räddningstjänstförvaltningen i Eskilstuna kommun, de enskilda som kan förväntas bli berörda av verksamheten, statliga myndigheter, allmänhet samt berörda organisationer.

NCC Industry AB har ett tillstånd för sin verksamhet som meddelades av Länsstyrelsen i Södermanlands län den 19 juli 2006. Tillståndsbeslutet anger att verksamheten får bedriva berg- och grustäktverksamhet samt återvinning av avfall på fastigheten Kjula-Blacksta 1:81. Uttaget som tillåtits är ett uttag av totalt 7 000 000 ton bestående av 6 500 000 ton berg och 500 000 ton grus och sand till och med den 31 juli 2031. Det årliga uttaget har beslutats till maximalt 300 000 ton. Tillstånd har även lämnats till mottagning, krossning, sortering och utlastning av returafalt, betong och tegel omfattande totalt 45 000 ton per år.

Den ansökan som bolaget nu har lämnat in rör en ansökan enligt 11 kapitlet miljöbalken för bortledning av grundvatten, ändring av tillståndsgiven täktverksamhet enligt 9 kapitlet miljöbalken samt därmed sammanhängande ändring av täkttillståndets villkor 11. Bolaget har lämnat yrkanden på att mark- och miljödomstolen ska meddela tillstånd för att leda bort allt inläckande grundvatten med maximalt 180 000 m³ per år och i övrigt utföra och bibehålla de anläggningar som erfordras för verksamhetens bedrivande. Bolaget yrkar även på att domstolen medger ändring av villkor 11 ”Vatten som avleds skall passera en sedimenteringsbassäng för avskiljning av slam och olja. Uppehållstiden i bassängen skall som riktvärde och månadsmedelvärde uppgå till minst 8 timmar och ytbelastningen skall som riktvärde och månadsmedelvärde underskrida 0,2 m³/m²h. Vattenet skall därefter avledas till en infiltrationsanläggning.”

MILJÖKONTORET

Ulrika Palmblad
Miljöinspektör

Utdrag sändes till: mmd.nacka.avdelning4@dom.se senast 3 februari 2017.